

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XXVII. De Restitutione rei alienæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45964](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45964)

DISCURSUS XXVII.

De Restitutione rei aliena.

I. **R**es aliena, antequam auferatur, lapida quadam esca est; cum possidetur, in laqueum mutatur. Ita monet Aposto-

lus: *Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem & in laqueum Diaboli.* Cacodemon, peritus ille Auceps, escam proponit cum illice insidiosa suggestionis, quæ dicit: aufer eam; & postmodum ostendit, quod, quæ esca apparebat, esca esse delinat, & evadat rete: siquidem cum anima incauta, suæque nobilitatis conditionem oblita ad terram se demittit, ac illicitis ad furandū invitantibus consentit, illico Cacodemon eam præhendit, eamque ita tenaciter stringit; ut nec viam, nec mortuam dimittat. Non viam, cum eam ob culpam contractam habeat in potestate; non mortuam; utpote in quam damnationi subiectam longè plus juris habeat. Q miserum igitur Christianum illum, qui ad instar stultæ aviculæ amore rei alienæ inescatur, & aliena rapiendi cupidine attractus se laqueis induit! Considero ego Animam illius geminâ quasi impossibilitate involutam, quæ magnum mihi horrorem incutiunt. Unâ, quæ absolute talis est, alterâ quæ moraliter. Nulla ratione fieri potest, ut, qui malè pos-

sessâ restituere non vult, salvus sit. Esca primam: summè difficile est, & quæ vix unquam auditum sit, ut, qui malè aliena possidet, velit restituere; in impossibilitatem alteram. Attendit, ut salutari horrore percussus ab iniquo lucris desistat; quæ Pomum vult porrigunt, & Cælum auferunt.

I.

II. Videri nonnemini possemus perdere, cum demonstrare aggredior, quod Restitutio rei alienæ sit salutem necessaria. At non penitiam multorum hoc tempore Christianorum ignorantia demonstrationem veritatis hujus, quæ omnibus ceteris quin deberet esse notissima, omnino extorqueat. Non desunt, qui se persuadeant, Restituentem esse penitentiam à Confessario injunctam, atque adeò in Confessario esse potestate, illam diminuere, dividere, omnino tollere. Non ita se res habet. Restitutio actus quidam indispensabilis Justitiæ est, lege Dei præcepta, ut per eam injuria proximo delata resarciatur. Ex hoc facile notescunt rationes, quibus impullus Deus præcepit ablata restitui. Summa præcipua; una Amor, quo Deus in Justitiam fertur; altera Amor, qui hominem complectitur.

III.

III. Inprimis Amor Justitiæ facit, ut Deus restitutionem præcipiat. Quid enim aliud facit, qui in rem alienam involat, nisi, quod pulchrum rerum ordinem invertat? Quando Deus in promulgatione legis suæ furtum vetuit: *Non furtum facies?* statuit, ut eodem ipso tempore Creatura suo Legislatori subjecta, Proximo verò suo conjuncta esset atque unita; Legislatori quidem subjecta per obedientiam, Proximo verò unita per charitatem. Jam bonum istum ordinem iniquè subvertit, qui rem non suam vult suam facere. Quod primum attinet, utique Deus supremus rerum omnium Dominus est, qui secundum libertatam voluntatem eas & hæc & illi, prout libet, distribuit? An non ergo, qui pro arbitrio suo de illis, etiam à Deo vetitis bonis disponit, sibi vult arrogare jus & Dominium bonorum, quod solius Dei est? Hoc autem est supremam vel jurisdictionem turbare, audacissimo profusumolimine, & Dominium directum sibi arrogare contra supremi Domini voluntatem. Quod attinet secundum, quis non videt, quod qui aliena rapit, illico à suo proximo avellatur; quem tamen ipsi & natura, & Gratia, quantum fieri potest, ardentissime unitum volunt? Alteri ne feceris, quod non vis factum tibi, ait lex naturæ cordibus nostris inscripta: *Quod ab alio oderis fieri tibi, vide aliquando alteri facias. Prout vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illi similiter.* Et tamen homo rapax neglectis his tam sonoris vocibus o-

mni modo vult proximo suo inferre, quod sibi à proximo inferri damnum non tolerat; vult, ut omnes alij illa, quæ possidet, intacta relinquant; ipse autem, quæ alij possident, invadat. Quis igitur satis explicet, quor & quanta dissidia ac discordias nullo non die isthæc ordinis perturbatio generet; quantum isthæc cupiditate Divina ac humana jura perturbentur? fit hæc cupiditate, ut aurum Dei loco habeatur, ametur ac colatur, eique obediatur plus, quam ipsi Creatori. Hæc integrarum familiarum pacem evertit; Quietem Regnis, toti Universo concordiam tollit. *Remota* ^{2. Aug.} *Justitiâ quid sunt Regna, nisi publica lal.* ^{1. 4. de} *trucinia?* Quapropter quâ ratione ^{Civ. e. 4.} poterat Deus, recti ordinis amantissimus, perturbationem hanc sine remedio permittere? non poterat? atque ideo postquam præceptum de non furando dedit, statim subjecit alteram ejusdem præcepti partem, quâ voluit ablata restitui: quasi dicat; si quando pulcherrimum hunc ordinem interverteritis, res suo loco confestim reponite: *reddite, quæ sunt Cesaris Cesari, & quæ sunt Dei, Deo.* Ostendite ac demonstrate, quod Dominum me agnoscat restituyendo, si Dominum me negastis auferendo. Vinculum illud charitatis redintegrate quod abruptistis, cum proximo vestro eam injuriam intulistis, quam ab illo æquo animo non sustinissetis. *Reddite omnibus debita.* Ecce igitur ^{Rom. 13} primum motivum Legis, cum resti- ^{7.} tutionem præcipit, Amorem boni Ordinis; qui Deo ad eod semper cordi fuit,

Bbb 2 fuit,

EGNERI
O GUISIANUS

fuit, ut in omni suo opere mirabiliter eum demonstraret ac palam faceret:

Rom. 13. *Quæ à Deo sunt, ordinata sunt.*

2.

IV. Alterum Legis hujus moti-
vum est Amor, quo Deus in homines
fertur. Facit hic, ut Deus quasi mi-
litarem custodiam ad omnes nostras
possessions ponat, ut ne quis eas in-
vadat. Cum Generalis militiæ Præ-
fectus domui cuicumque tandem, se-
curitatem pollicetur, vix militi, qui
temerario ausu eam spoliare non ve-
retur. Deus igitur sua autoritate,
ipse se bonorum proximi nostri
custodem constituit, ac severissimè
vetuit, ne quis rem alienam, ut suam
usurpet. Et videte, quàm sollicitè id
fecerit! Ex decem præceptis, quibus
Deus voluntatem & beneplacitum
suum manifestavit, solummodò tria
statuit, quibus obligationem divino
Nomini suo debitam nobis propo-
suit; omnia autem reliqua septem in
favorem proximi, quibus illi graves
esse prohiberemur, tulit: adeò com-
moda nostra cordi sibi habet. De-
monstrat certè, quodam modo nos-
tra se suis præferre; siquidem at-
tentiùs quasi nostris invigilare utilita-
tibus videtur, quàm suo cultui, licet
Divino. Quòd si postmodum Leges
istæ, tam amabiles, contemptui ha-
beantur, adeò ut non obstante divina
prohibitione manifesta, Proximus bo-
norum suorum intertrimentum
quoddam patiat, subjungit Deus
alterum quoddam præceptum, quasi
ad fulciendum, & denuo erigendum
priùs; vultque, ut damnum refar-
ciatur, ac proximus in eum possessio-

num suarum statum restituitur, et
quo injustè deturbatus. Ita pluri-
expertus facit belli Dux, qui pro-
gnaculo gemino locum magni mo-
menti cingit, ut, cum primum ab ho-
ste fuerit expugnatum, alterum quo-
dem impetus retardet ac infringat.

V. Quapropter quis unquam co-
det, quòd Lex tam rationabilis, fe-
bilita in amore, quo Deus requiritur
prosequitur, fundata in amore, qui
erga hominem afficitur, in gratiam
Avaritiæ sit immutanda? nego-
quam id fiet, sperari non potest in-
quam, nulla ratione. Illa ipsa in-
qua læra auribus possidentium nec-
quam non acclamant: *Redde qui
debes*. Redde, redde; nec modicè,
quo ad silendum componantur. Ad
stulit Sancto Medardo quis bovem
ad cuius collum nola appensa est
ut mos fert. Sequebatur furem be-
stia ad usque stabulum; hoc ubi in-
gressa est, nola sine cessatione per-
nabat, ita ut ingruente nocte no-
quam prodi metuens continuo illo
sono, fæno nolam farciret. Sed quæ
crederet? nola sonare, ut ante
perrexit, unde eam collo bovis avu-
lam in terram deposuit, sed & hanc
non quiescit sonorum as. Ergo in ar-
cam reclusit; ac nec in arca a sono ce-
dendo cessavit campanula. Quæ re-
sur attonitus bovem ad virum San-
ctum reduxit, & nola illico cecidit.
Imaginemini vobis igitur
omnem rem injustè à quocunque
partam hujusmodi sonum edere, qui
si auribus corporis non recipiatur,
in animi certè auribus altum sonum
erat,

& quidquid egeritis, alius modus tam falsidicium sonum sopiendi non superest, quam ablatorum integra Restitutio; minus, quam ablatum sit, Deus non admittit. Indulgentiæ promulgentur, Jubileæ indicantur, Gratiæ ac favores alij concedantur: permittet, quidem Deus Sacerdotum manibus eam facultatem, ut Sacrarissimi Sanguinis sui thesauros dispertiant, arbitros illos faciet suarum mercium preciosissimarum, pleni potentiatos Judices constituet, qui cum peccatoribus foedera paciscantur, & injurias sibi illatas remittant; damna tamen proximo illata, aut satisfactionem saltem, quam pro ijs proximus potest exigere, eorum manibus non committit. Verbo, ait S. Thomas, penes Sacerdotem non est arbitrium in satisfactionem homini præstandam, cum non sit vicarius Proximi, sed solius Dei: & sic si Deo certam quandam pecuniariam summam voto promississet, Sacerdos hac vos promissione poterit liberare, aut omnino dispensando, aut in opus minus grave commutando, at cum ejuscemodi summam Proximo vestro debetis, nulla Sacerdoti in hanc remittendam potestas est; oportet reddere: *redde quod debes*. Imò ipsa mors, qua strictissimum Matrimonii vinculum tollit, tanta virtutis non est, ut etiam hoc alterum Restitutionis valeat abrumperere. Unde si quis vestram moreretur, & postmodum ob Cælitis cuiusdam merita, ad vitam denuo revocaretur, non obligaretur, potèd conjugem, cui prius Matrimonio junctus erat, retinere, cum Matrimonii vin-

culum non nisi ad usque mortem obliget; teneretur nihilominus sua debita expungere, cum vinculum restitutionis sit insolubile ac inextricabile, & fortius etiam, quam ut mortis ipsius brachia illi rumpendo sufficiant. Considerate igitur, quibus vinculis animam vestram confringatis, cum aliena bona iniquè attrectatis. In tali vos necessitate constitutis, ut aut restituere, aut aternum perire necesse sit; ita ut ab hac necessitate nemo vos possit eximere, præter unam restituendi impotentiam, quo casu per se aqueus rumpitur, quin alius quispiam manum admoveat. *Laqueus conritus est, & nos liberati sumus*: Aut, dicam meliùs, hoc casu laqueus non rumpitur, sed laxatur: siquidem vos liberos dimittit, quamdiu hæc impotentia manet, non ultra; hæc enim ubi cessaverit, redit inevitabilis necessitas aut Restitutionis faciendæ, aut subeundæ damnationis. Quot & quantacumque salutis media arripueritis, labores exhausseritis, absque Restitutione actum agitis. Ad cuius rei veritatem meliùs percipiendam, observare vos velim, quomodo absque Restitutione præcipua duo salutis remedia, Oratio & SS. Sacramenta in iritum cadant.

VI. Hominem ante oculos mentis vestra statuite, qui rem alienam absque restituendi voluntate possideat. Etiam cum integros dies fundendis precibus impenderit nisi ad hunc ipsum, finem orationes suas dirigat, ut scilicet, animi robur, aut restituendi facultatem exoret non nisi verba in-

Bbb 3

ven-

Rom. 7.
2.Ps 122.
7.EGNERI
D. CRISTIANUS

Iſa. 1. 15. ventum ſparget. *Cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam:* ait Dominus: obſurdeſcam ad preces veſtras ut ut continuas & accumulatas. Et unde o Domine tanta tua indignatio? Ecce ratio: *Manus enim veſtra ſanguine plena ſunt,* hoc eſt, plena injuſtiſſis, plena oppreſſionibꝫ, plena Proximorum veſtrorum ſudoribus & anguſtiſſis; uti ex iſtis Prophetæ verbis eruitur, quibus modum præſcribit, quo preces poſſint efficaciæ reddi. Et heu! quos reperiantur, qui non modo manus, ſed omnes ſuas veſtes hoc Pauperum ſanguine plenas habent, dum infimæ conditionis homines ita premunt, aut iis, qui ſerviunt, aut qui laborant, debitam mercedem retinendo: *Panis egentium viſa pauperum eſt:* ait Ecclieſtaſticus, ut pote qui aliud non habent, niſi quod ſuis ſudoribus lucrantur. Qui ergo hoc pane pauperem defraudat, quem eſſe arbitramini? Reus eſt ſanguinis: *Qui defraudat illum, homo ſanguinis eſt: cum ab homicida non differat: qui effundit ſanguinem, & qui fraudem facit mercenario, fratres ſunt.* Si quis ergo huiusmodi homo manus ſuas ad cælum levat, ſanguine inquinatas, non minus pretioſo, quam ille ſit, qui venas implet, quid putatis, à Deo obtinebit? an non potius illum ad vindictam contra ſe irritabit? *Qui declinat aures ſuas, ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis.* Qui aures ſuas obturat, ne legem tam rationabilem, quæ cuilibet, quod ſuum eſt, dare præcipit, audiat, preces ſuas tali obturatione reddit execrabiles, cum Deo

quæſi ſuggerat, ne Miſericordiam exhibeat ei, qui Juſticiam non obtineat. *Si enim judicium ſine miſericordia fiet illi, qui non fecit miſericordiam, quale judicium fiet illi, qui fecerit rapinam.*

VII. Alterum medium ad ſalutem efficaciffimum ſunt SS. Sacramenta, peculiariter illud Pœnitentiæ, quod eſt lavacrum nunquam non aperit ad animas ſordibus purgandas. *Foras patens domui Jacob in abſolutionem Peccatoris.* Fontem iſtum vitæ ille implet inſicit veneno, qui reſalutorum detinet injuſte; Hoc enim, ait S. Auguſtinus, non eſt agere Pœnitentiam, ſed illam ſimulare, & ſibi ipſi imponere: *Sires, propter quam peccatum eſt, reddi poteſt, & non reddatur, pœnitentia non agitur, ſed ſimulatur.* Ratio eſt manifeſta, quia qui, cum poteſt, non reſtituit, pluris rem illam quam Deum facit; atque ad eò non meretur ab hoc veniam impetrare: nec dici poteſt verè à peccato abſolvere, qui actu illud committit contra legem altis vocibus acclamantem: *Redde quod poſſides non tuum.* Magna certè infelicitas eſt, quando niſi quisquam peccator abſque Confefſione diem obit. At an non major infelicitas vobis videtur, quando Peccator culpas ſuas confiteatur, & nihilominus ob Avaritiæ ſux vitium Confefſionis factæ gratiâ ac beneficiis non gaudet? Manum tollit Sacerdos, ignarus peſſimi ſtatis, in quo verſatur Confitens, & voces, quæ totum infernum valeat in fugam agere attentum, proſus miſericordiâ dicit: *Ego te abſolve.*

II.

absolvo. Et tamen, pro eo, quod ini-
 quo rei alienæ usurpatori catena dif-
 fringantur, illæ geminantur: si qui-
 dem Deus aliam è throno Majestatis
 suæ sententiam pronunciat, ac impe-
 rat ministris: *Ligatis manibus & pe-*
ditibus projicite eum in tenebras exterior-
res. Quid tunc proderit misero, Con-
 fessarium reperisse genio suo aecom-
 modatum? aut rebus, aliter, quam
 se haberent propositis, deceptum?
 Modicum ac breve lucrum immanse
 & infinito supplicio, quin aliquid
 expiet, luct. Remedium unum
 unicam erat, eò tempore Restituti-
 onem parare, quo fieri poterat, &
 quando illa medium erat ad salutem
 necessarium: *Cùm conservare Justi-*
tiam sit de necessitate salutis, conse-
quens est, quod restituere id, quod in-
justè ablatum est alicui, sit de necessi-
tate salutis. Manet itaque, aut resti-
 tuere, aut perire. Ita Justitia ex suo
 tribunali, à quo ad aliud non est ap-
 pellatio, pronunciat; & ita etiam ex
 suo clamat Charitas, & ipsa læsa ab
 eo, qui rem alienam retinet.

VIII. Quid igitur vobis videtur,
 de prima hac, quam dixi, impossibi-
 litate? Fieri nullà ratione potest, ut
 laesus sit, qui restituere detrectat om-
 nino damnum proximo illarum refar-
 ciendo. An non voluntariè tenacis-
 simo se laqueo induit, quisquis re-
 bus non suis locupleatur? *Involuta*
sunt semite gressuum eorum, ait Job,
ambulabunt in vacuum (si alià viâ,
 quam quâ intrarunt, exire ex illis an-
 gustiis cogitant) *& peribunt:* peribunt,
 ne injusta sua lucra ipsis pereant.

IX. Ita omnino est, Auditores,
 dicitis ipsi; sed qua ratione aliquid
 sublatam est, eadem restitui potest;
 quod est, eadem viâ laqueo exire, quâ
 quis in eum se induit. Non est du-
 bium, quin Cacodæmon hac stulta spe
 Avaros multos alliciat, eisque per-
 suadeat, ut modò rapiant, fore, ut
 postmodum rapta restituant. Verùm
 hoc perinde est, ac si quis Volucris
 consilium suggerat, implicet se tan-
 tum retibus, spe postmodum illa rum-
 pèdizcum tanto magis expediat, nun-
 quam se iis intricasse. Avertat Deus,
 ne unquam in hos laqueos incidatis,
 cum mihi longè difficillimum, & ut
 ajunt, moraliter impossibile videatur,
 iis porò evolvi. Quam difficultatem
 ut manifestius intelligatis, oportet
 prius Avaritiæ naturam penitus in-
 trospectisse secundum sua, ut vocamus
 principia intrinseca.

X. Avaritia, D. Thoma teste, vi-
 tium est, quod quasi medium est in-
 ter peccata merè spiritūalia & merè *S. Thom.*
 carnalia. Ratione sui objecti, locum *2. 2. q.*
 habet inter peccata carnalia; ratione *128. a. 6.*
 delectationis autem, inter spiritua-
 lia censeri potest. Unde juxta hunc
 modum loquendi aliquid de affectio-
 nibus brutalibus, & aliquid de dia-
 bolicis participat, atque ideo mixtum
 aliquid maximi roboris constituit.
 Quam, quæso, ob causam tantâ vi sul-
 men pollet? an non ideo, quod
 ignem terramque velut sinu claudat?
 Ab igne vim illam ingentem ac velut
 furorem, à terra pondus ad feriendum
 acci-

EGNERI
 O CRISTIANUS

accipit: id ipsum immoderata habendi appetentia accidit, in uno quasi mixto plurium adversantium vitiorum naturam collidit, unde, ut diximus, incredibilem prorsus vim ac impetum acquirit.

XI. Præterea alia affectiones unum tantum bonum particulare pollicentur. Ita delectationem ex vindicta promittit: Invidia ex Victoria, Ambitio ex applausu fama; par est ceterorum vitiorum ratio. At divitiarum amor simul & semel omnia bona, & inde promanantia gaudia adpromittit; cum *Pecunia omnia obediant*.

Eccli.
10. 19.

Et ideo Opes in apprehensione hominum non bonum quoddam particulare sunt, sed universalissimum, quod omnia quasi in facem colligit, si non actu, saltem virtute: *Denario utimur, quasi fideiussore ad omnia habenda:* ait Philolophus.

5. *Lib.*

XII. Deinde bona illa, quæ ab aliis Passionibus proponuntur, ferme amantur à nobis quasi pro nobis, & respectu nostri. Pro se amat voluptatem Luxuriosus, fastum Superbus, Potator vinum, Helluo dapes; ac cum Avaritia non ita res habet. Pecunias, quas Avaritia promittit, avarus sibi amat, & uxori suæ, & liberis, & agnatis, ac toti familie, & sic tot quasi cordibus amantur, ac tot cupiditatibus, quot fines sunt, propter quos amatur.

XIII. Denique objectum aliorum vitiorum facilius mutatur, sed Avaritia idem semper objectum habet. Non moriuntur Possessiones (quemadmodum femina à libidinoso amata moritur) non moriuntur opes: saltem in

scriniis hærent diutius, quam nos vivamus: & ideo Avaritiæ objectum semper perstat, dum vivimus, cum jam in cineres redacti sumus; amamus enim, ut iis hæredes nostri gaudeant, qui nondum nati sunt, quæ nobis mortuis usui porro esse non possunt.

XIV. O potens igitur, & prope invicta Avaritiæ Passio! *insatiabilis oculus Cupidi in parte iniquitatis, non satiabitur, donec consumat arsitur animam suam.* Et reipsa videtur, quomodo nullo non die omnis avarius amoris vis ac robor amori ceteri pecuniarum. Ita naturæ conventum est, ut duo fratres ejusdem inter se fratrum genii, sicut eidem est proprium, ut inter se oculus oculo, auris auri, manus manui sint similes. Qui proinde à extraneo majorè, quam à fratre animorum consensione speraret, idè factum videretur, quod qui sibi perfructum melius ac commodius ligneo se, quam carneo pede incessurum. Ceterum

illius sanguinis communio, illa in eodem ventre communis habitatio, communis fors nascendi, educatio communis, communis vitæ conditio, operum societas communis, tam æcto fratre vinculo colligare deberet, ut, qui videret eos inter se discordes, prodigium immanissimum videre se credere deberet. Sed hæc prodigia quotidianæ sunt, quæ Avaritiæ pessimum sæpius, quam ipsi vellemus, in lucrum profert: unde tribunalia non solum contumacioribus agitari litibus, quam quæ inter fratres oriuntur. Et eadem rupe duo quandoque

nascuntur
junguntur
tantum
quod
maximè
in his
lico. i.
dant
nunt
etiam
cum
de fr
sit po
Ceter
giture
suis d
alien
juriar
& ini
rum
limer
dii
dicant
cullit
da,
ceter
tir ja
no. q.
hac fr
fratri
versu
zter
non
habe
homi
nem, l. tio &
Strom. nes m
corpo
X
guar
R

nascuntur, & vix nata ab invicem se-
junguntur, & quando longius manant,
tandem ab invicem magis discedunt. Id
quod videre est in Tigri & Euphrate
maximis Mundi fluminibus, qui vix
in iisdem Armeniæ montibus orti, il-
lico immanibus à se intervallis sece-
dunt, nec unquam amplius conve-
niunt. Idem faciunt quotidie Fratres
etiam Christiani, qui si non illico,
cum nascuntur, sibi adversantur, in-
de fit, quod nondum nōrint, quid
sit possidere, & habere proprium.
Ceterum vix fato suo Parens defun-
gitur, cum subito toto quasi domus-
sus deque vertitur: quilibet suum ab
alieno studet dignoscere, quilibet in-
juriam sibi fieri queritur: fratres sunt
& inimici, & ipse sanguis, qui ambo-
rum nutrimentum esse deberet, in a-
limentum vertitur pertinacissimi o-
dii. Quia, ut paucis quam plurima
dicamus, cum Tertulliano, primus
cuiuslibet frater est lucrum & commo-
da, quodque quis existimat suā præ-
ter ceteris Intelle. *Nescit propinquitatis
iura cupiditas, sed propria utilitas
hac frater est.* Illud porro, quod de
fratribus dicitur, etiam de Filiis ad-
versum Parentes, & Parentibus ad-
versum Filios dici potest; inter quos
æterna odia & discordiæ intercedunt,
non alio ex capite, quam insatiabili
habendi cupiditate, quæ plus apud
homines potest, quam quævis agna-
tio & sanguinis necessitudo. *Homi-
nem. l. i. magis cognati sunt pecuniæ, quam
cognatum.*

XV. Cum hac igitur bellua depu-
gnat, qui ad restitutionem obligatur.
R. P. Segneri *Christ. Instr. Tom. 1.*

Vincere debet Passionem tam poten-
tem, quæ, ut ex dictis patet, optimo
jure serpens alatus dici potest; ete-
nim per terram reptat vitiiis carnali-
bus; in aëra se levat vitiiis Diaboli-
cis. Passio est, quæ verecundiam
non excitat, sed vanam gloriam, ac
Prudentiæ se larvâ tegit. Passio est,
quæ primis statim annis incipit: qui-
bus Parentes animis Filiorum ma-
gnam quandam bonorum terrenor-
um æstimationem instillant, appel-
lando illos beatos, qui plurimis ab-
undant; miserabiles contra, quia co-
rundem penuriam patiuntur. Pas-
sio est, quæ semper cum annis cre-
scit, imò cum ipsis bonis: cum, ut
ait Aristoteles, etiam si quisque pos-
sit credere, satis sibi virtutis, fidei,
auctoritatis & apud alios benevolen-
tiæ esse, nullus omnino sit, qui facul-
tatum & bonorum se satis possidere
autmet. Passio denique est, quæ
ab inferno plurimum fovetur; utpo-
te quæ magnam Animarum messem
Orco debitam colligit. Sanctus quidam
Sacerdos duplici & gradûs sui & San-
ctitatis robore Dæmonem aggressus
est, ut per os Energumeni sibi mani-
festaret; quis esset? Hic imperio
constrictus, Tres sumus, respondit,
qui hominem hunc infestamus. Pri-
mus nostrum ex officio suo os occlu-
dit, illudque officium suum exercet
cum raptoribus ac possessoribus rei
alienæ, ita ut, ne pro furibus ha-
beantur, pudore præpediti crimen
suum Confessario non manifestent.
Secundi officium est, cor ocludere,
ut, etiam cum scelus suum in Con-
fessio-

C c c

EGNERI
CHRISTIANUS

facillime aperuerint, non doleant dolore requilito. Tertii officium est manum claudere, ita ut cum & crimen confessi fuerint, & ex animo detestati, nunquam tamen à se obtineant rerum inique ablatarum Restitutionem. O quot inter Christianos hujuscemodi oblecti sunt ac Energetmeni! qui ubi prima duo obstacula superavere, quibus Dei gratiam à se longè arcebant, ultimum tamen nunquam pervincunt verà & efficaci Restitutione. Veni, qui è terrâ oriuntur, tam frequentes non sunt, ac ii, qui ex plaudibus surgunt; sunt tamen constantiores ac morâ grassantur longiore. Ita plane accidit in nostro casu, ex plaudibus sensuum ac libidinis, tentationes longè frequentiores exsurgunt, & forsitan etiam magis communes; non ita tamen sunt contumaces, ut illi turbines, qui ex profundo Avaritiæ sinu proveniunt. Experimentiam testem appello: *Non facile de Avaritiâ triumphas, de quo sepeel Avaritiâ triumphavit.* Negotiarii cum cupiditate, & iniquis qualibus conscientiam non gravare, res est difficilissima. *Qui festinat divari, non erit innocens;* hoc ac quistame corripitur, aviditate se ingurgitandi parum ad ciborum, quos ingerit, delectum attendit; parum etiam cibos ingestos mandit: sic ex innumeris, qui nimia lucri aviditate illecti negotiantur, quàm paucos repetitive est, qui malè parca reddant, & cibum illum noxium, quo animus oneratur: revomant! & tamen, tot injustitiæ nunquam non in Tri-

bunalibus commissa manifesto indicio sunt, quòd nullibi magis exolet aequitas, quàm ubi omnium maxime obtineri deberet. Tot lites, quot movit Avaritiâ, Potentia defraudat Vindicta in annos & annos protrahit, injustè inferioris conditionis homines opprimunt, & muneribus alterant se. Justitiæ lancem inclinant, quæ eam magis partem propendet, et plus recipit: tot, inquam, lites traherabitis! at quot contra Restitutionem Refert S. Augustinus, quòd cum Modiolani moraretur, pauperulus quidam crumenam ducepsis argenteis nummis testatam invenit, statim ad diversa urbis loca schedam extraxit, quo notum faciebat, dicta nummos reperisse. Parum omnino moræ intercessit, cum qui amissos inventoris noticiam pervenit, & certis indicis compertus est nummorum dominus, unde & summa lites eosdem recepit. Mox autem de inventa pecuniâ letus viginti manuum crumenâ exemit, & pauperi demerari vice obrulit. Renuit eo accipere Pauper, affirmans, nullam re ipsi facti mercedem velle, ad quod alter: saltem decem accipe, quoniam tibi dono etiam non debitor. Sed & hos viros optimus testatur. Tunc velut ita percitus Dominus crumenam in terram abiecit, cum dixit: de meo nihil accipere vis, scias, nihil me amississe: atque ita dicebat. Quare coactus pauper aliquid de re Domini humanitati & beneficentiæ, accepit oblatos decem, moxque

Bacon.
Hist.
Vent.

Petr.
Bless.
Serm.
L.
Prov.
28.20.

ad eos inter alios inopes distribuendos se contulit. *Quale certamen fratres mei!* Totus Mundus vix erat dignum tam insigni spectaculo Theatrum, cuius solus Deus dignus spectator erat. *Theatrum Mundus, spectator Deus.* Sed ubi terratum sunt, qui quandoque renovent similem conflictum in opprobrium & contemptum Avaritiæ? Vix repetitur aliquid, illico absconditur, & pro eo, quod rei perditæ dominus anxie inquitur, timetur, ne inveniat. Et sic videtur, quod quod magis obligationes Restitutionis faciendæ abundant, tanto rariores illi sint, qui promptâ manu eas velint adimplere.

XVI. Inprimis dicant: *Non possum*: sed hoc non possum idem significat; ac hoc mihi datum est, a quo difficile aliud quid lucrari cupio, etiam alienæ rei adminiculo. Ex illis, quos Deus peculiari odio prosequitur, unus est Dives mendax: *Divitem mendacem*: Huiusmodi Dives mendax est, qui dicit: *non possum*: sed mentitur; non vult. *Si dixeris, vires non suppetunt, qui inspector est cordis, ipse intelligit.* Si ageretur de inventiendâ ratione Passioni alicui suæ obsecundandi: de promovendo latro cum amicis convivio; de viadicandâ injuriâ, majorem acceptâ reddendo; præsidio statim essent, quæ requiruntur omnia; & nemo diceret: *Non possum.* Ite tempore hyemali ad fontem congelatum: diceris; aquâ illum carere. Sed quàm fallimini! expectate, dum Auster spirat, cum a-

quam videbitis abundantissimam. Sic cum Passio quædam exarserit, subito liquefcit, quod crudelitas congelarat. Et verò res ipsa loquitur, quod quis ferme est ditior, hoc esse in expungendis nominibus tardiozem. Capræ cum macræ sunt, sunt etiam fecundæ; & quod magis pinguescunt, *Plin. l. 8.* ad parandum minus habiles evadunt.

XVII. Præterea qui, tam secum ipsis humani, excusationem hanc, *non possum*, tanquam bonam & sufficientem admittunt, quare eandem in aliis non probant? Pauper ille, qui ad satisfaciendum contractis nominibus compellitur, id ipsum dicit, *non possum*, & majori quidem jure ac ratione, nec tamen auditur ut valida, sed cum lac præbere non potest, emungitur sanguis: Lictores in tugurium immittuntur, spoliatur, ut pignoris loco aliquid substituat; vix tantum ei straminis relinquitur, cui dormiturus incubet. An non hoc est bilineam iniquam manu tenere, quam Deus adeo detestatur? *Stratera dolosa* *Prov. abominatio est apud Deum.* Cum sci- 11. 1. licet debita vestra tam negligenter expungitis, ea autem, quæ vobis debentur, tam severe exigitis. *Pondus æquum voluntas ejus.* Si quodvis leve incommodum ad Restitutionem licite differendam sufficeret, nunquam illud tempus adveniret, quo restituere velletis, cum semper vobis molestum accidat, Restituere. Sed *Lessius* incommodum tale esse oportet ac tantum de *Infi.* cum, quod notabiliter Creditoris incommodum excedat, adeo ut secun- *dub. l. 2. c. 16.* dum 21.

C c c 2 dum 21.

EGNERI
CHRISTIANUS

dum rectam rationem Creditor in tali casu dilationem, si peteretur, prudenter negare non posset.

XVIII. Fingite porro, unum quempiam cognita hac restituendi obligatione Confessario omnino polliceri Restitutionem! viam autem, quã pollicitationem suam executioni mandet, nunquam ingredi. Circinus uno pede terrã infixus hæret, altero, quò vultis, movetur. Ita hi, cum non statim jubentur restituere, difficultatem non habent in promittendã Restitutione in futurũ quantam vultis; quia futurum, tanquam quid pictũ molestiam iis nullam creat; præsens autem, ceu vivum, longè maximam. Erit nonnemo, qui ab annis compluribus nulli non Confessario Restitutionem a promittat, quasi jam jam faciendam, quam tamen nunquam exequerũ. O fructum pessimum Pœnitentiã, qui nunquam ad maturitatem pertingit! Multorum opinio est, naturam matribus nullum certum patiendi tempus determinasse: unde etiam Romani legitimam Matris illius prolem judicãrunt, quæ mense primũ decimo tertio pe-

Plin. l. 7. perit: Quoniam nullum certum tempus pariendi statutum videretur. Vissennert. detur ejusmodi opinio apud hos dilata. p. 2. rores invaluisse; nisi quod eorum de Part. partus non tantum aliquot sint menses, sed etiam annorum. Sæpe post matrem mortuam nascuntur; & cum prius in lucem edi oportet, inexplicabili viscerum dolore ab iis quasi avellendi sunt, ut nascantur. Cæterum res pro: sus mirabilis est, vide-

te tot homines, rebus alienis gratos. Pater. re in semper pariturire, dum identidem. Pater. re in Confessariis spondent, se reddunt. Pater. re in quod suum non est, & hoc quanto. Pater. re in cyus: in erim patiunt nunquam, pro. Pater. re in pte ei: quòd promissa præsent. Pater. re in quam. *Hac ex maxima mea curâ, 19. 13. re in quã affligor, (ajunt Confessario) ad Dent. credit Pater, quòd de faciendã restitu- tione non cogitem? certò restituum, Jan. ite promitto. At, si Confessarius som- ptis animis non respondeat differt. Ite prius, & Justitiã debito restituendo satisfacite; tum redite à noxiis solvendi: non est periculum, quòd unquam præsent, quòd promiserunt: morientur parturientes etiamnum, licet integrum seculum superviverent: quia Avaritia, quæ omne voluntati robur adimit, non sinit, ut unquam solutio eidem mura- ra, ab iis extorqueti possit.*

XIX. Verum quidem est, præter Avacitiam in injustã hac dilatio- nem magnam etiam partem, Ignorantiam accedere: credunt enim, quòd ad satisfactionem legi Divinæ, sufficit voluntatem restituendi habere, quando conque demum id fiat: id quod sanè haudquaquam sufficit: Nam præceptum Restitutionis partim affirmativum, partim negativum est. Partim dicit: *redde*: partim dicit: *non retine*: Unde non solum obligat ad restituendum, sed etiam ad restituendum statim. Unde illa ipsa intentio rei alienæ injusta, etiam si non habeatur intentio reddendi, est volut iterata rei ablatio: *Non multum interest, clamant SS. Canoness, pro*

festim quoad periculum anime, detem-
re injuste, ac invadere alienum. Non
solum dicit Deus, ut restituatis, sed
Iuluper, ut, cum reddere debes ad ves-
perum, non differas usque mane.
Non morabitur opus mercenarij tui apud
te usque mane: & alibi: eadem die
reddes ei pretium laboris sui. Unde
sicut qui carbonem accensum in vo-
lâ manû tenet, non satis habet dice-
re: decrevi illum abicere: sed ne-
cesso habet, eum illico à se abicere,
cum aliàs carbo magis urat, ac pla-
gam faciat luculentior. Ita pro-
positum Restitutionis non sufficit, sed
quod male possides, actu restituas ne-
cesse est, quàm primùm, moraliter
loquendo; potes, alioquin semper
peccatum peccato cumulabis diffe-
rens, tunc saltem, quando opportu-
na restituendi occasio se offert, & ne-
gligitur. Fera omnes certum ma-
gnitudinis terminum habent, solo
Crocodilo excepto; hic enim cre-
scit, dum vivit. Similis differentia
inter alia vicia & Avaritiam interce-
dit. Homicida, exempli gratiâ, ubi
gladium vaginâ reposuit, finem sce-
leri suo imponit. Luxuriosus crimen
finit, cum nefandum opus consum-
mavit; & sic loquendo de peccatis
aliis omnibus, quæ dum Confessio-
ne non expiantur, non est dubium,
quò vivant vigèantque in Auctoribus
suis, non tamen crescunt. In fur-
to aliter se res habet; hoc enim omni
horâ crescit, cum fur etiam tunc,
quando manus tenet quietas, furaci
pergat, quamdiu rem furto ablatam
injultè retinet. Verbo; Retentio est

peccatum continuum, & non inter-
ruptum; est flumen peccatorum, quæ
sicut unda undam trahit, se invicem
consequuntur: est jugis confictus
contra Legem Dei, quin unquam ar-
ma ponantur; & in virtute continua-
ta hujus Injustitiæ (sicut Deus dicitur,
omni momento nos creare, pro-
pterea quòd omni momento nos
conserver) sic etiam dici potest, quòd
qui aliena Domino suo non restituit,
omni momento auferat, quia omni
momento ablata retinet.

XX Verùm quid de illis dicemus,
qui, cum moturi sunt, volunt resti-
tuere? quasi verò aliâ ratione decre-
ta sua mutare non possint, quàm
forba, quibus idem est maturescere &
putrefcere. Dum sani sunt, instar
Gryphis iniqua lucra unguibus te-
nent: eripi illa non possunt, nisi
cum mors falce suâ ungues rescindat.
Quanta hæc infania, si forè quis ve-
strum ex eorum est numero, qui e-
jusmodi est animo! Nihil dicamus,
quòd mors subitanea vos possit ob-
ruere. Omittamus, quòd hæredes,
quæ à vobis constituta sunt, non
exequantur. Omnia illa, & adhuc
plura concedamus, quæ destinatio-
ne vestrà præcipitis: quid deinde? Si
interim ipsi potestis restituere, nec
restituatis, pro eo, quòd animam ve-
stram debitorum vinculis exsolvaris,
magnificis vestris promissis, sed pri-
mùm de futuro, quotidie eam magis
illigatis. Si res ablata reddi possit,
& non reddatur, penitentia non agitur,
sed simulatur. Penitentia vestra pen-
itentia quadam scenica est, quæ Dæ-
moni

monibus ad spectandum convenientibus risum movet, & Confessio vestra Confessio personata est, mendax ac fallax, quæ non solum Deum non placat, sed magis provocat ad indignationem. Magnâ nimirum laude dignum est, à devorandis pauperibus abstinere, quando dentes vobis exciderunt, quibus eorum substantias arrodatis! Ipsæ Eleemosynæ vituperio non carent, quæ ad ultimum differuntur, non ut eleemosynæ, sed ut eò usque dilata. Unde S. Basiliius

Hom. in intientes largitentur: *Heu miser! tunc Div. liberalis cum hominibus eris, cum amplius inter homines non ages.* Judicate jam, an eorum restitutiones laudem mereantur. Zacharus serid pœnitens non dixit: *Si quid aliquem defraudavi, reddam quadruplum; sed reddo: & ideo statim etiam salutem obtinuit: Hodie huic domus salus à Deo facta est.*

Luc. 19. 8.

XXI. Et tamen, quantum ab hoc discrepant nonnulli? quia si quandoque restitunt, consideremus tantisper, an idem omnes isti in justorum lucrorum laqueis se expendant. In primis plerique eorum mare imitantur; quod tibi integras naves absorpsit, non nisi tabulas, easque laceras ac confractas in litus efficit. Ita hi, ubi complures familias perdiderunt, communitates exhausterunt, Ecclesias spoliaverunt, reliquii injusti lucri debitum suum expiare contendunt, & Confessatium inquirunt, qui in hujusmodi compositione cum iis con-

veniat; eoque invento in animo felucios arbitrantur. De Crocodilo refertur, quòd, postquam hominem devoravit, tanquam mortuum in sabulo extendat hiante ore, ac aperto guttore: mox advolare dicunt aviculam; quæ reliquias intra dentes retinuum hærentes extrahat & autorat. Idem planè Confessatorum nemo facere videtur. Accidit ad equos pedes homo in pauperis crudelis, qui ubi non unum tantum devoravit, velut doloris ac pœnitudinis Magnitudine mortuum se prosterit. Nec modicum præstat sacer hic Judex, si, quod rei alienæ tum adhuc reliquum est, in confitentis dentibus extraxerit: aliam enim, quæ jam concoxit, jam delinxit, jam cum suis miscuit, vis nullam, quæ à Pœnitente extorqueat, & eorum redditionem perluadeat, sicuti pari jure ad hæc, atque ad illa restituenda obligetur.

XXII. Nec tantum deficient plurimque in quantitate restitutiones, sed etiam in modo, quo fieri debent. Totæ quædamque consistunt in eo, ut aliquid certæ Ecclesiæ, Sacello, Altaribus, aut procurandis Sacrificiis expendatur. Sed, quamvis Eleemosyna pro Restitutione est, cum rei alienæ Dominus ignoratur, aut ei hæredes non succedunt, qui ejus partes ac personam sustineant; si tamen contra alicui innotescat, quis datum passus sit, nulla satis eleemosyna animi ejus solvet à contractâ obligatione, etiam cum ad imitationem Zachari, paulò antè laudati, dimidiam bonorum suorum partem in pauperes

erogavit. Id quod ex eo satis colligitur, quod ille contentus non fuerit Christo dicere: *Ecce dimisimus bonorum nostrorum Domine ad pauperibus*: sed insuper clarissimis verbis adjunxit: *Et si quid aliquem defraudavi reddo quadruplum*. Et obsequenter dicitur, quod Eleemolynæ, nisi copiosa, cum restitutione confundi non debeat. Cognate jam, an vestra Eleemolynæ, tenuis ac modica à restituendo excusare vos possit. Fuerit licet copiosissima, nil proderit. Unus quispiam est, quem denudatis; alius est, quem vestis; ait S. Augustinus, Unus letatur ob rem à te acceptam, alius tristatur ob rem à te acceptam. Quem jam putamus à Deo audimur? an eum, qui misericordiam inelamat in virtute Eleemolynæ, an eum qui Justitiam? Certè obligatio Justitiæ obligationem Misericordiæ præcedit: unde illi potius audiuntur, qui clamant contra vos ob iacturam, quam passi sunt; quam qui pro vobis petorant, ob beneficentiam, quam sint experti: si tamen benefici diu possint, qui non sua largiuntur.

XXIII. Sed demus etiam, quod Restitutio in debiti quantitate, & ei, cui fieri debet, fiat; ubi invenietis aliquem, qui damna refarciat ex actione illa injuriosa provenientia? Invalerat Vladislaus Polonia Rex in bona quadam Ecclesiastica, Reperundatum, ut putabat, jure. Et à conjugis suæ Sanctæ Hedvige de Injustitia communis illico omnia restitui iussit. Bene est, agebat Sancta Regina, quis autem miscrulus istis

suas lacrimas reddet? *Pignora quidem reddemus Agrestibus: ceterum lacrymas illorum quis reddet?* Ego quidem contentus forem, si etiam lacrymarum ratio non haberetur, quas supradunt Opera, mercedem diurni sui laboris expectant; modo damna, quæ ipsa sua expectatione incurrerunt, non sine omni compensatione in oblivionem venirent. Si Pauper iste tuo tempore mercedem accepisset, cum lucto familie suæ messis tempore prospexisset; sed qui ab avaro hoc Evictione merces injustè fuit dilata, pretio duplo majori, quam alias emisset, rem deinceps emat necesse est. Et tamen, quis est, qui pauperi huic familie non dico lacrymas, quas hæc duræ expectatione suspensa fudit, sed vera omnino damna refarciat? Avaritia ne quidem cogitare ista eos sinet: quamquam animus hinc quoddam, quo tam manifesta injustitia agnoscat, affandere studeat, fixis de industria in terram oculis ad rem non attenditur. *Oculos suos statuerunt declinare in terram.* 21.

XXIV. Quod igitur de tam terribili, tamque tenaci vobis laqueo videtur, quo, qui rem non suam detinet, constructus tenetur? Terribilis imprimis est ob hoc, quod nulla profusus sit salutis consequenda via & ratio, nisi reddatur jure, quod sine jure ablatum est. Tenax etiam est, propter summam reddendi difficultatem, si quis unquam rei aliene vindicatione se permisit implicari. Certè non absque gravi causâ dixit Sapiens. *Qui Proverbia 21. 6.*

EGNERI
Christianus

congregat thesauros linguâ mendacis (hoc est, cum fallitate, cum fraudibus, ac mendaciis in Confessione prolatis ad eos, qui ad Restitutionem eum volunt obligare) *impingetur ad laqueos mortis: si enim hi laquei mortis non sunt, quinam erunt?*

XXV. Nullumne igitur remedium superest pro hujusmodi Captivorum turbâ? An cum Tertulliano hanc Divitum generationem, Animas æternis flammis damnatas compellabimus? *Divites prædammati.* Est modus etiam hæc rumpendi vincula, si modò quis temporî ad ea rumpenda se seriò accingat. Et primum quidem remedium servit ad illa laxanda: si nimirum assueat quis perpendere; dispendium, quod ex Restitutione provenit, aliâ ex parte plûs geminato lucro resarciri posse. Tale remedium est Eleemolyna, quæ ex proprio, non ex alieno erogatur. Hæc luprà quàm credi potest, fertilis est tam in hac vitâ, juxta Christi promissionem multiplicando bona, quæ possidentur, quàm in alterâ immentos thesauros præparando in Cælo illi, qui eos plenâ illâ charitatis beneficentiâ sibi vindicare studuit. Fides ista, usu ipsò animata, ita hominem, cætera tenacem, immutare potest, ut & aliter, & alia cumulare laboret. Aliter quidem, si ad rem augendam largiatur, non retineat. Alia verò, si pro caducis, æternis & manuptis opibus inhiat. Atque ita cor illud, cupidum simul & tenax, tanti lucri amittendi metu, facilè Summam suam capitalem credet mensuræ minimè fallaci, ubi advertet, quòd non

perdat, sed permutet in melius, dem immenso lucro ipsum Deum sortitur debitorem: *Quid enim esse potest dicitur homine, cujus proficitur Deus se esse debitorem.*

XXVI. Alterum remedium, quo vincula ista omnino abrumpantur, in vero desiderio animam suam æternum servandi consistit. Amor, cum magnus est, omnem aliam affectionem, cujus flamma major minorem, extinguit. Arque ideò, si Animam eo, quo decet, amore prosequi ceperitis, haud dubiè omnem injustè tenendi ea, quæ tamen aliquando, mudi debent, affectum vincetis. Animo igitur serio, planèque attento in Christi Servatoris verba pulcherrimè versate. *Quid prodest homini, si Mundum univèrsam lueretur, anima vero sua detrimentum patitur?* Eoque magis, quòd non de toto Mundo agitur, sed de pugillo, ut sic loquamur, poveris mundani; hoc est, de lucro quodam tenuissimo ac triviali, bono tempore per mortem denudè eripiendo. Miser aliquis canis, dum vivo quandoque die leporem inlequitur, ut agrè jam spiritum traher: & cum demum eum assecutus est, ore & dentibus avelli sibi illum cernit, non alio tantæ suæ defatigationis præmio, quàm odore ex prædâ percepto. Ecce quid Dives ex omnibus suis lucris tanto labore conquistis tandem colligat; Vix ea congregavit, cum mors è manibus rapit omnia, & ad hæredem transfert; qui exiguo ea tempore lusibus, & pergratationibus dissipat, ac abligurit, quæ tantis lu-

Lib. de
Panit.

coribus, curis ac sollicitudinibus fuere collecta. Et lucrum hoc tam miserabile condignum sit pretium, quo anima vestra vzneat? *Quam dabit homo commutationem pro animâ suâ?*

XXVII. Sed & hoc non omitamus, quòd bona injustè parita saepe etiam opes consumant, quæ justo titulo acquisita fuere. Inter lanam à mortua pecude relectam, & eam, quæ viva ablata est, istud est discriminis, quòd illa se ipsam consumat, tineas generando, quæ illam depascant: hæc verò se ipsa potius augatur & crecat. Eadem differentia inter lucra injusta, & iusta intercedit. Injusta semetipsa consumunt; iusta aut conservantur, aut augeantur. *Ne esigas oves tuas ad opes, quas non potes habere, salva religione; quia facient sibi pennas quasi Aquila, & volabunt in celum: quia cum fuerint in manu tua, eas acquirunt, avolabunt, & duplici ex capite delusum te relinquent; tum quòd bonis æternis, quæ abieceris, excidas, cum quòd temporalibus, quibus tantopere inhiasti, te oporteat spoliari: O igitur infelix permutatio! Deum instat Judæ vendere & ipso etiam pretio, quo venditus est, non potiri! præterquam quòd ea ipsa lucra, si vocis etiam respondeant, non lucra, sed detrimenta dicenda sunt; utpote quibus animæ salus pessum datur. Medium hac in re nullum datur: aut Restituere, aut æternum perire necessum est. Res aliena cæcè ferri est, quæ non solum ligat, ut funis, sed pondere insuper suo Animam opprimit.*

R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. I.

XXVIII. Nescio quis Comes Ecclesiæ Metensi agros quosdam rripuit, quos post mortem suam filijs reliquit, & hi hæredibus suis, ad usque decimam generationem: Cùm Sanctus quidam Vir longam & altam vidit scalam, quæ gradatim ad Infernum descendebant, injusti illi Possessores, qui quamlibet sæpius à Ministris Ecclesiæ moniti, induci non poterant ad agros Ecclesiæ ablatos restituendos. En infausta familiæ hujus infelices lucra! Sed non meliori sorte omnes illi utentur, quicunque aliena non reddent, laqueo hoc amoris rerum non suarum impliciti. *Fanus pecuniæ funus est Anima, S. Leonis Papæ assertio est. Restituere oportet, aut æternum perire. Antonitru tam formidabile non sufficit ad meliorem vobis mentem injiciendam? Crocodilli, ut cupidissimi, quemadmodum diximus, humanæ carnis, territi tamen vociferatione plurium, revolvunt corpora paulò antè devorata. Et erit, qui denunciationem damnationis æternæ, damnationis inevitabilis, damnationis jamjam imminenti non extimescat, nec induci se finat ad reddenda, quæ injustè detinet? Repeto igitur. Aut Restituendum est, aut æternum pereundum. Necessè est minus, quàm bestiam aliquam, sensus habere, qui se ipsum potius totum perdere malit, quàm sua; imò, quàm perdere illud, quod non est suum; sed quod vel invito vero domino vult facere suum. *Quid prodest homini, si Mundum universum lucretur, Anima vero sua detrimentum patiatur.**

Ddd DIS-

Baron. An. 1057. ex Epist. B. Petri Damiani ad Domini.

Serm. 6.

EGNERI
CHRISTIANUS
VI
13